Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

29 päivänä huhtikuuta 2015 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Henkivakuutuksen ensivakuutus — Direktiivi 92/96/ETY — 31 artiklan 3 kohta — Vakuutuksenottajalle annettavat tiedot — Vakuutuksenantajan velvollisuus antaa kustannuksia ja vakuutusmaksuja koskevia lisätietoja kansallisen oikeuden yleisten periaatteiden nojalla

Asiassa C-51/13,

jossa on kyse ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Rechtbank Rotterdam (Alankomaat) on esittänyt 28.11.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 31.1.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij NV

vastaan

Hubertus Wilhelmus Van Leeuwen,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász ja D. Šváby (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 19.3.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij NV, edustajinaan advocaat B. M. Jonk-van Wijk ja advocaat G. van der Wal,

— Hubertus Wilhelmus Van Leeuwen, edustajinaan advocaat D. Beljon ja advocaat P. Boeken,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään B. Koopman ja M. Bulterman,

— Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Euroopan komissio, asiamiehinään F. Wilman ja K.-P. Wojcik,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

kuultuaan julkisasiamiehen 12.6.2014 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta 10.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/96/ETY (kolmas henkivakuutusdirektiivi) (EYVL L 360, s. 1) 31 artiklan 3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Nationale – Nederlanden Levensverzekering Mij NV (jäljempänä NN) ja vastaajana Hubertus Wilhelmus Van Leeuwen ja joka koskee Van Leeuwenin NN:ltä ottaman henkivakuutuksen kustannusten ja siihen kuuluvaan kuolintapausriskin kattamiseen liittyvien vakuutusmaksujen määrää.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Kolmas henkivakuutusdirektiivi on kumottu ja korvattu henkivakuutuksesta 5.11.2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/83/EY (EYVL L 345, s. 1), joka puolestaan on sittemmin kumottu ja korvattu 1.11.2012 alkaen vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/138/EY (Solvenssi II) (EUVL L 335, s. 1). Kun kuitenkin otetaan huomioon pääasiassa kyseessä olevan henkivakuutussopimuksen tekemispäivä, asian ratkaisun kannalta merkityksellisiä ovat edelleen kolmannen henkivakuutusdirektiivin säännökset.

4 Kolmannen henkivakuutusdirektiivin johdanto-osan 9 ja 23 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(9) tämän direktiivin tietyissä säännöksissä määritetään vähimmäisvaatimukset; kotijäsenvaltio voi säätää ankarampia säännöksiä niitä vakuutusyrityksiä varten, joille sen toimivaltaiset viranomaiset ovat antaneet toimiluvan,

–°–

(23) yhtenäisillä vakuutusmarkkinoilla kuluttaja voi valita useammista ja erilaisista sopimuksista; voidakseen saada täyden hyödyn tästä monipuolisuudesta ja lisääntyvästä kilpailusta, kuluttajalle on annettava kaikki tarpeelliset tiedot, jotta hän voi valita tarpeisiinsa sopivimman sopimuksen; tämän tiedottamisen tarpeellisuus on sitäkin tärkeämpää, koska sitoumusten kesto voi olla hyvin pitkä; sen vuoksi on suotavaa yhteensovittaa vähimmäismääräykset, jotta kuluttaja saa selkeän ja tarkan tiedon hänelle tarjottujen tuotteiden keskeisistä ominaispiirteistä sekä tiedot niistä toimielimistä, joille vakuutuksenottajien, vakuutettujen tai edunsaajien valitukset voi osoittaa”.

5 Tämän direktiivin 31 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Ennen vakuutussopimuksen tekemistä vakuutusyrityksen on ilmoitettava vakuutuksenottajalle vähintään ne tiedot, jotka ovat liitteessä II olevassa A kohdassa.

2. Koko vakuutussopimuksen voimassaoloajan vakuutusyrityksen on ilmoitettava vakuutuksenottajalle kaikista muutoksista niihin tietoihin, jotka ovat liitteessä II olevassa B kohdassa.

3. Sitoumusjäsenvaltio voi vaatia, että vakuutusyritykset antavat lisätietoja liitteessä II oleviin tietoihin, ainoastaan jos nämä tiedot ovat tarpeellisia vakuutuksenottajalle sitoumuksen olennaisten seikkojen ymmärtämiseen.

4. Sitoumusjäsenvaltio antaa tämän artiklan ja liitteen II täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset määräykset.”

6 Kyseisen direktiivin liitteessä II, jonka otsikko on ”Vakuutuksenottajille annettavat tiedot”, täsmennetään seuraavaa:

”Seuraavat tiedot, jotka on annettava tiedoksi vakuutuksenottajalle joko (A) ennen sopimuksen tekemistä tai (B) sopimuksen voimassaoloaikana, on ilmoitettava selkeästi ja täsmällisesti kirjallisina ja niiden on oltava annettu sitoumusjäsenvaltion virallisella kielellä.

Nämä tiedot voidaan kuitenkin antaa muulla kielellä, jos vakuutuksenottaja pyytää sitä ja jäsenvaltion laki sallii sen tai jos vakuutuksenottaja voi vapaasti valita sopimukseen sovellettavan lain.

A. Ennen sopimuksen tekemistä

Vakuutusyritystä koskevat tiedot	Sitoumusta koskevat tiedot
–°–	a.4 Kunkin edun ja vaihtoehdon määrittely
–°–	a.5 Sopimuksen voimassaoloaika
–°–	a.6 Sopimuksen irtisanomista koskevat yksityiskohtaiset säännöt
–°–	a.7 Vakuutusmaksujen maksamista ja maksukautta koskevat yksityiskohtaiset säännöt
–°–	a.8 Lisäetujen laskemis- ja jakamisperusteet
–°–	a.9 Merkintä takaisinostoarvosta ja vapaakirja-arvoista sekä niihin liittyvien takuiden luonteesta
–°–	a.10 Tiedot kuhunkin takuuseen liittyvistä vakuutusmaksuista, kun on kyse joko pää- tai lisätakuista, silloin kun tällaiset tiedot katsotaan aiheellisiksi
–°–	–°–”

7 Saman direktiivin liitteessä II olevassa B kohdassa luetellaan tiedot, jotka on annettava vakuutuksenottajalle sopimuksen voimassaoloaikana. Tämän säännöksen mukaan yleisten ja erityisten vakuutusehtojen lisäksi vakuutuksenottajalle on annettava tiedoksi yhtäältä kaikki tämän liitteen A kohdan a.4–a.12 kohtia koskevat tiedot vakuutusehtojen muuttuessa tai sopimukseen sovellettavan lainsäädännön muuttuessa ja toisaalta vuosittain tiedot voitonjaosta.

Alankomaiden oikeus

8 Tietojen antamisesta vakuutuksenottajille annetun vuoden 1998 asetuksen (Regeling informatieverstrekking aan verzekeringnemers 1998 jäljempänä vuoden 1998 RIAV) 2 §:llä saatettiin kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artikla osaksi kansallista oikeusjärjestystä. Tämä säännös, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan, kuuluu seuraavasti:

”1. Vakuutuksenantajan, joka tarjoaa henkivakuutussopimusta henkilölle, jonka kotipaikka on Alankomaissa tai joka on sijoittautunut Alankomaihin, on toimitettava viimeksi mainitulle vakuutussopimuksen yleiset ja erityiset ehdot.

2. Vakuutuksenantajan on annettava vakuutuksenottajalle myös seuraavat tiedot, mikäli ne eivät käy ilmi vakuutussopimuksen yleisistä tai erityisistä ehdoista:

–°–

q. vakuutuksenottajaa rasittavien kustannusten ja pidätysten vaikutus sopimukseen liittyvään tuottoon ja korvaukseen

r. tarvittaessa kustannukset, jotka laskutetaan bruttovakuutusmaksun lisäksi

–°–”

9 Vuoden 1998 RIAVia koskevien perustelujen mukaan sen soveltamista säännellään vakuutusyritysten valvonnasta annetussa vuoden 1993 laissa (Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993, jäljempänä WTV 1993) ja voimassa olevassa kansallisessa siviilioikeudessa, johon kuuluvat kohtuullisuutta ja kohtuutta koskevat vaatimukset (siviilikoodeksin 6 osan 2 §).

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Van Leeuwen otti vuonna 1999 NN-yhtiöstä ”Vakuutettu joustava investointi”-nimisen vakuutuksen, josta osa oli sijoitusmuodossa. Kyseessä oli henkivakuutus, jonka päättymishetkellä kertynyt arvo ei ole taattu vaan on riippuvainen sijoitusten tuloksista. Lisäksi vakuutussopimuksen voimassaoloaikana taataan kiinteän taatun pääoman maksaminen, mikäli vakuutuksenottaja kuolee ennen sopimuksen päättymistä.

11 NN:n kirjallisissa huomautuksissaan esittämistä täsmennyksistä käy ilmi, että vakuutussopimuksen mukaan vakuutusmaksu, jonka määrästä sovitaan etukäteen ja jota kutsutaan bruttovakuutusmaksuksi, maksetaan ennakolta jaksoittain. Tämä vakuutusmaksu sijoitetaan vakuutuksenottajan valitsemiin sijoitusrahastoihin. Näin määritetystä arvosta vähennetään jaksoittain kustannuksia sekä vakuutukseen sisältyvän kuolintapausriskin kattamiseen liittyviä vakuutusmaksuja. Näitä viimeksi mainittuja maksuja ei siis laskuteta erikseen, vaan ne ovat kustannusten tavoin osa bruttovakuutusmaksua.

12 NN esitti Van Leeuwenille ennen henkivakuutussopimuksen tekemistä ”Vakuutettua joustavaa investointia koskevan ehdotuksen”. Siinä selostettiin kolme esimerkkiä pääomasijoituksista, joilla oli erilainen tuotto ja 0,3 prosentin hallinnointikulut. Lisäksi ”Tuotteesta saatavaa tuottoa” koskevan otsikon alla todettiin, että ”ero rahastotuoton ja tuotteesta saatavan tuoton välillä riippuu vakuutetuista riskeistä, kustannuksista sekä mahdollisista täydentävistä vakuutuksista”.

13 Vakuutussopimuksen tekemisen jälkeen NN:n ja Van Leeuwenin välillä syntyi erimielisyyttä vakuutuksenantajan vähentämien kustannusten ja kuolintapausriskin kattamiseen liittyvien vakuutusmaksujen määrästä.

14 Osa oikeusriidasta koskee sitä, onko NN antanut riittävästi tietoja näistä kustannuksista ja riskin kattamiseen liittyvistä vakuutusmaksuista ennen vakuutussopimuksen tekemistä. Kysymys on erityisesti siitä, että Van Leeuwenille ei annettu tiivistelmää tai kattavaa kuvausta todellisista ja/tai lopullisista kustannuksista eikä niiden koostumuksesta.

15 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on katsottava, että NN on täyttänyt vuoden 1998 RIAVin 2 §:n 2 momentin q ja r kohdan mukaiset edellytykset antaessaan vakuutuksenottajalle ainoastaan tiedot kustannusten ja riskin kattamiseen liittyvien vakuutusmaksujen vaikutuksesta tuottoon, mutta että se ei ole noudattanut Alankomaiden oikeuden ”avoimia ja/tai kirjoittamattomia sääntöjä”, joihin nyt käsiteltävässä asiassa kuuluvat vakuutusyrityksen huolellisuusvelvoite ja ennen sopimuksen tekemistä vallinnutta vilpitöntä mieltä ja/tai kohtuullisuutta ja kohtuutta koskevat vaatimukset.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että tämän tuomion 14 kohdassa mainittuja tietoja ei mainita kolmannen henkivakuutusdirektiivin liitteessä II olevissa tiedoissa. NN katsoo kuitenkin, että unionin oikeudessa ja erityisesti tämän direktiivin 31 artiklan 3 kohdassa ei sallita sitä, että vakuutusyrityksille asetetaan velvollisuus antaa vakuutuksenottajalle tietoja tällaisten ”avoimien ja/tai kirjoittamattomien sääntöjen” nojalla.

17 Näissä olosuhteissa Rechtbank Rotterdam on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko unionin oikeus ja erityisesti kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohta esteenä sille, että henkivakuutusyhtiöillä on Alankomaiden oikeuteen sisältyvien avoimien ja/tai kirjoittamattomien sääntöjen, kuten henkivakuutusyhtiön ja tulevan vakuutuksenottajan väliseen (sopimuksen tekemistä edeltävään suhteeseen ja) sopimussuhteeseen sovellettavien kohtuullisuutta ja kohtuutta koskevien vaatimusten ja/tai yleisen ja/tai erityisen huolellisuusvelvoitteen perusteella velvollisuus antaa vakuutuksenottajille enemmän tietoja vakuutukseen liittyvistä kustannuksista ja riskien kattamiseen liittyvistä vakuutusmaksuista kuin mitä kolmannen henkivakuutusdirektiivin täytäntöönpanosta annetussa Alankomaiden lainsäädännössä (erityisesti vuoden 1998 RIAVin 2 §:n 2 momentin q ja r kohta) säädettiin vuonna 1999?

2) Onko ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, mitä seurauksia näiden tietojen antamatta jättämisestä on tai voi olla Alankomaiden oikeuden nojalla?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, onko kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että vakuutusyrityksellä on kansalliseen oikeuteen sisältyvien pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten ”avoimien ja/tai kirjoittamattomien sääntöjen” nojalla velvollisuus ilmoittaa vakuutuksenottajalle tiettyjä lisätietoja tämän direktiivin liitteessä II lueteltujen tietojen lisäksi.

19 Henkivakuutusdirektiivin johdanto-osan 23 perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivillä pyritään erityisesti yhteensovittamaan vähimmäismääräykset, jotta kuluttaja saa selkeän ja tarkan tiedon hänelle tarjottujen vakuutustuotteiden keskeisistä ominaispiirteistä. Samassa perustelukappaleessa todetaan myös, että jotta kuluttaja voi yhtenäisillä vakuutusmarkkinoilla saada täyden hyödyn siitä, että hän voi valita useammista ja erilaisista sopimuksista, ja siitä, että kilpailu lisääntyy, hänelle on annettava kaikki tarpeelliset tiedot, jotta hän voi valita tarpeisiinsa sopivimman sopimuksen.

20 Tämän vuoksi direktiivin 31 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ennen vakuutussopimuksen tekemistä vakuutuksenottajalle on ilmoitettava vähintään ne tiedot, jotka ovat liitteessä II olevassa A kohdassa, ja sen 2 kohdassa säädetään, että koko vakuutussopimuksen voimassaoloajan asianomaiselle on ilmoitettava kaikista muutoksista niihin tietoihin, jotka ovat direktiivin liitteessä II olevassa B kohdassa. Kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohdassa, joka on ainoa ennakkoratkaisukysymyksessä mainittu säännös, säädetään, että sitoumusjäsenvaltio voi vaatia, että vakuutusyritykset antavat lisätietoja tämän direktiivin liitteessä II oleviin tietoihin, ainoastaan jos nämä tiedot ovat tarpeellisia vakuutuksenottajalle hänen tekemänsä sitoumuksen olennaisten seikkojen ymmärtämiseen.

21 Tästä unionin tuomioistuin on katsonut, että kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohdan, sen liitteen II ja sen johdanto-osan 23 perustelukappaleen sanamuodosta ilmenee, että niiden lisätietojen, joiden antamista jäsenvaltiot voivat tämän artiklan nojalla edellyttää, on oltava selkeitä, tarkkoja ja tarpeellisia vakuutuksenottajalle tarjottavien vakuutustuotteiden olennaisten ominaispiirteiden ymmärtämiseen (tuomio Axa Royale Belge, C-386/00, EU:C:2002:136, 24 kohta).

22 Lisätietojen antamisvelvollisuus voidaan näin ollen asettaa vain siltä osin kuin se on tarpeellista vakuutuksenottajalle annettavia tietoja koskevan tavoitteen täyttämiseksi ja vaaditut tiedot ovat riittävän tarkkoja ja selkeitä tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja näin ollen erityisesti vakuutusyritysten riittävän oikeusvarmuuden takaamiseksi (ks. vastaavasti tuomio parlamentti v. neuvosto, C-48/14, EU:C:2015:91, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 60 kohdassa, jos vaaditut tiedot ovat yleisiä ja epätarkkoja, ne eivät ole kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja ”tarpeellisia tietoja”.

23 Vaikka unionin lainsäätäjä on täten halunnut rajata niiden lisätietojen luonteen, joita jäsenvaltiot voivat kuluttajien edun mukaisesti vaatia vakuutusyrityksiltä, jotta kyseiset kuluttajat voisivat saada täyden hyödyn siitä, että he voivat valita vapaasti yhtenäisillä vakuutusmarkkinoilla tarjolla olevista vakuutustuotteista, ei tämän direktiivin 31 artiklan 3 kohdassa sitä vastoin ole säädetty tavasta, jolla jäsenvaltiot voivat soveltaa tätä oikeutta, eikä myöskään rajoitettu sitä.

24 Tästä on huomautettava, että jäsenvaltioiden ei ole pakko velvoittaa vakuutusyrityksiä toimittamaan vakuutuksenottajille kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 1 kohdan nojalla annettaviin, direktiivin liitteessä II olevassa A kohdassa lueteltuihin tietoihin lisätietoja, vaan tämän artiklan 3 kohtaan sisältyy mahdollisuus, jota jäsenvaltiot voivat halutessaan käyttää.

25 Lisäksi kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 4 kohdasta käy ilmi, että sitoumusjäsenvaltio antaa kansallisessa oikeudessa säädettyä lisätietojen antamista koskevaa velvollisuutta koskevat yksityiskohtaiset määräykset.

26 Kolmannessa henkivakuutusdirektiivissä säädetään vähimmäistason yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin kyse on vakuutuksenottajille annettavista tiedoista, mutta sen 31 artiklan 3 kohdassa säännellään kuitenkin tämän tuomion 24 kohdassa mainittua mahdollisuutta täsmentämällä yhtäältä, että vakuutuksenottajan on näiden tietojen avulla voitava ymmärtää sitoumuksen olennaiset seikat. Toisaalta tässä säännöksessä rajoitetaan lisätiedot, joita sitoumusjäsenvaltio voi vakuutusyrityksiltä vaatia, tämän tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin.

27 Näin ollen on kyseessä olevan jäsenvaltion asiana määrittää oikeusjärjestelmänsä piirteiden ja sääntelynsä kohteena olevan tilanteen erityispiirteiden perusteella lisätietojen ilmoittamisvelvollisuuden oikeudellinen perusta sen takaamiseksi, että vakuutuksenottaja on ymmärtänyt hänelle tarjottujen vakuutustuotteiden keskeiset ominaispiirteet ja että oikeusvarmuus on riittävä.

28 Tällaisen lisätietojen ilmoittamisvelvollisuuden oikeudellinen perusta ja erityisesti kysymys siitä, johtuuko tämä velvollisuus kansallisen oikeuden yleisistä periaatteista, kuten ”avoimista ja/tai kirjoittamattomista säännöistä”, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, eivät lähtökohtaisesti vaikuta siihen, onko velvollisuus direktiivin mukainen, mikäli kyseinen velvollisuus täyttää tämän tuomion 21 ja 27 kohdassa mainitut kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohdan mukaiset vaatimukset.

29 Tästä seuraa, että sen oikeudellisen perustan, jonka nojalla kyseinen jäsenvaltio aikoo käyttää kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohdassa säädettyä mahdollisuutta, on oltava sellainen, että vakuutusyritykset voivat oikeusvarmuuden periaatteen mukaisesti yksilöidä sen nojalla riittävän ennakoitavasti ne lisätiedot, jotka niiden on ilmoitettava ja jotka vakuutuksenottaja voi luottaa saavansa.

30 Tästä on todettava, että arvioidessaan edellytyksiä, jotka on asetettava tällaisen lisätietojen antamisvelvollisuuden ennakoitavuudelle, kansallinen tuomioistuin voi ottaa huomioon sen, että vakuutusyrityksen asiana on määrittää tarjoamiensa vakuutustuotteiden luonne ja ominaispiirteet, joten sen pitäisi pääsääntöisesti pystyä yksilöimään näiden vakuutustuotteiden ominaispiirteet, joiden nojalla voidaan perustella tarve antaa lisätietoja vakuutuksenottajalle.

31 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että vuoden 1998 RIAVia koskevien perustelujen mukaan kyseisen asetuksen soveltamista säännellään erityisesti voimassa olevassa kansallisessa siviilioikeudessa, johon kuuluvat siviilikoodeksin 6 osan 2 §:ssä tarkoitetut kohtuullisuuden ja kohtuuden vaatimukset.

32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole kuitenkaan toimittanut unionin tuomioistuimelle yksityiskohtaista selvitystä Alankomaiden oikeuden mukaisen lisätietojen antamisvelvollisuuden tarkasta luonteesta eikä Alankomaiden oikeuden ”avoimien ja/tai kirjoittamattomien sääntöjen” merkityksestä ja tarkasta ulottuvuudesta kansallisessa oikeudessa, vaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on vain maininnut vakuutusyritysten huolellisuusvelvoitteen ja ennen sopimusta vallitsevan vilpittömän mielen ja/tai kohtuullisuutta ja kohtuutta koskevat vaatimukset, joita on noudatettava vakuutussopimusta tehtäessä.

33 On joka tapauksessa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana arvioida, täyttävätkö pääasiassa kyseessä olevat ”avoimet ja/tai kirjoittamattomat säännöt” kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohdan mukaiset vaatimukset.

34 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että vakuutusyrityksellä on pääasiassa kyseessä olevien ”avoimien ja/tai kirjoittamattomien sääntöjen” kaltaisten kansallisen oikeuden yleisten periaatteiden nojalla velvollisuus antaa vakuutuksenottajalle tiettyjä lisätietoja tämän direktiivin liitteessä II mainittujen tietojen lisäksi, sillä edellytyksellä, että vaaditut tiedot ovat selkeitä, tarkkoja ja tarpeellisia, jotta vakuutuksenottaja ymmärtää sitoumuksen olennaiset seikat, ja että niillä taataan riittävä oikeusvarmuus, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.

Toinen kysymys

35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään, onko vaikutuksilla, joita kansallisessa oikeudessa liitetään kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 3 kohdan mukaisten lisätietojen antamatta jättämiseen, merkitystä ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen kannalta.

36 Ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta käy ilmi, että vaikutuksilla, joita kansallisessa oikeudessa liitetään tietojen antamatta jättämiseen, ei lähtökohtaisesti ole merkitystä sen kannalta, onko tietojenantovelvollisuus direktiivin 31 artiklan 3 kohdan mukainen.

Oikeudenkäyntikulut

37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta 10.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/96/ETY (kolmas henkivakuutusdirektiivi) 31 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että vakuutusyrityksellä on pääasiassa kyseessä olevien ”avoimien ja/tai kirjoittamattomien sääntöjen” kaltaisten kansallisen oikeuden yleisten periaatteiden nojalla velvollisuus antaa vakuutuksenottajalle tiettyjä lisätietoja tämän direktiivin liitteessä II mainittujen tietojen lisäksi, sillä edellytyksellä, että vaaditut tiedot ovat selkeitä, tarkkoja ja tarpeellisia, jotta vakuutuksenottaja ymmärtää sitoumuksen olennaiset seikat, ja että niillä taataan riittävä oikeusvarmuus, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.

2) Vaikutuksilla, joita kansallisessa oikeudessa liitetään tietojen antamatta jättämiseen, ei lähtökohtaisesti ole merkitystä sen kannalta, onko tietojenantovelvollisuus direktiivin 92/96 31 artiklan 3 kohdan mukainen.

Allekirjoitukset